

Typografická pravidla

- jak sázet určité prvky textu (interpunkci, pomlčky, čísla, data, uvozovky,...)
- viz *Typografické minimum*
- existují nástroje pro automatizaci
  - typopo.org – online nebo ke stažení
  - pro TeX: `vlna`, `vlnka` – doplnění nezlomitelných mezer, XeLaTeX: `\usepackage{xevlna}`

Funkce sazby

- **estetická**
  - aby to dobře vypadalo
- **užitečná**
  - aby se to dobře četlo
  - aby se čtenář snadno zorientoval
  - aby dokázal najít, co potřebuje
- je třeba najít vhodnou rovnováhu – závisí na charakteru dokumentu (pozdávka versus manuál)

Principy uspořádání sazby

- **blízkost**
  - seskupit údaje, které k sobě mají vztah
- **zarovnání**
  - viditelná spojitost prvků na stránce
- **opakování**
  - opakovat prvky sazby
- **kontrast**
  - odlišit výrazně, co nemá být stejné

Blízkost

- nerozptylovat informace po ploše
- čtenář těká, je zdržován a zmaten
- související údaje seskupit a oddělit mezerami od ostatních skupin
- **blízkost/vzdálenost prvků by měla reflektovat jejich logický vztah**

Příklad 1: Seznam literatury

Typografie

Krásné písmo

LaTeX pro začátečníky

The TeXbook

Web design

Don't make me think

CSS mastery

Designing with
standards

Typografie

Krásné písmo

LaTeX pro začátečníky

The TeXbook

Web design

Don't make me think

CSS mastery

Designin with standards

Příklad 2a

Ústav nových technologií
a aplikované informatiky

TU v Liberci

Pavel Satrapa

Hálkova 6
461 17 Liberec 1

pavel.satrapa@tul.cz

Příklad 2b

Pavel Satrapa

Ústav nových technologií
a aplikované informatiky
TU v Liberci

Studentská 2
461 17 Liberec 1

pavel.satrapa@tul.cz

Zarovnání

- na stránce by nic nemělo být umístěno nahodile
- **údaj by měl mít vztah ke svému okolí**
- i když jsou prvky/skupiny vzdáleny, díky zarovnání mohou být propojeny a souviset spolu
- lépe zvýraznit linii než centrovat
- raději jen jeden typ zarovnání na stránce

Příklad 2c

Pavel Satrapa

Ústav nových technologií
a aplikované informatiky
TU v Liberci

Studentská 2
461 17 Liberec 1

pavel.satrapa@tul.cz

Příklad 2c

Pavel Satrapa

Ústav nových technologií
a aplikované informatiky
TU v Liberci

Studentská 2
461 17 Liberec 1

pavel.satrapa@tul.cz

Příklad 2c

Pavel Satrapa

Ústav nových technologií
a aplikované informatiky
TU v Liberci

Studentská 2
461 17 Liberec 1

pavel.satrapa@tul.cz

Příklad 2d

Pavel Satrapa

Ústav nových technologií
a aplikované informatiky
TU v Liberci

Studentská 2
461 17 Liberec 1

pavel.satrapa@tul.cz

Příklad 3

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta pedagogická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2006

Otomar Libový

Technická univerzita v Liberci
Fakulta pedagogická

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Otomar Libový

2006

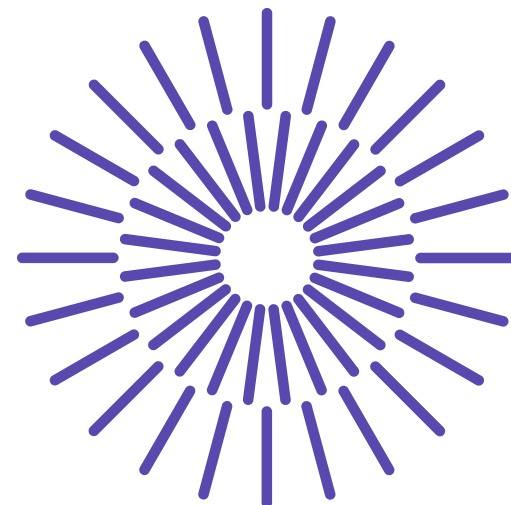
Opakování

- **cílené opakování** prvků návrhu
  - písmo, barvy
  - odrážky, grafické prvky
  - formátování částí
  - koncepce uspořádání
- **posiluje soudržnost** materiálu, vzájemně spojuje jeho části
- typický příklad: grafické manuály organizací

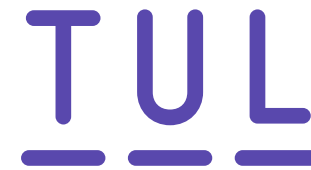
Grafický manuál TUL

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

- logo univerzity a součástí
- barvy
- písma
- design tiskovin (hlavičkový papír, vizitka, obálka, prezentace,...)

Příklad 2e

Pavel Satrapa

Ústav nových technologií
a aplikované informatiky
TU v Liberci

Studentská 2
461 17 Liberec 1

pavel.satrapa@tul.cz

Příklad 4

Výrazné nadpisy

kapitol a jejich částí také odpovídají konceptu opakování. Vytvářejí zřetelné

Opakované vzory

které na první pohled posilují identitu dokumentu. Společně s nimi

Formátování stránek

by mělo být také konzistentní. Stránky pak jasně signalizují svou příslušnost k celku.

Tento efekt lze dále posílit vhodnými

Grafickými prvky

dotvářejícími vzhled. Svou roli hraje i formátování vkládaných obrázků, tabulek a podobného materiálu.

Kontrast

- zvyšuje atraktivitu, **přitahuje pozornost**
- musí být výrazný – prvky by měly být buď stejné, nebo výrazně odlišné
- řada možností
  - velikost či tloušťka
  - tón, barva
  - písmo
- jako koření – **nepřeplácát**

Příklad 5

Zveme vás na přednášku
prof. Tomáše Nevěřícího

Zázraky dnešní doby

podivné jevy
neznámé schopnosti
záhady bez vysvětlení

ve středu 19. července
od 16 hodin v posluchárně E9

Zveme vás na přednášku
prof. Tomáše Nevěřícího

Zázraky dnešní doby

podivné jevy
neznámé schopnosti
záhady bez vysvětlení

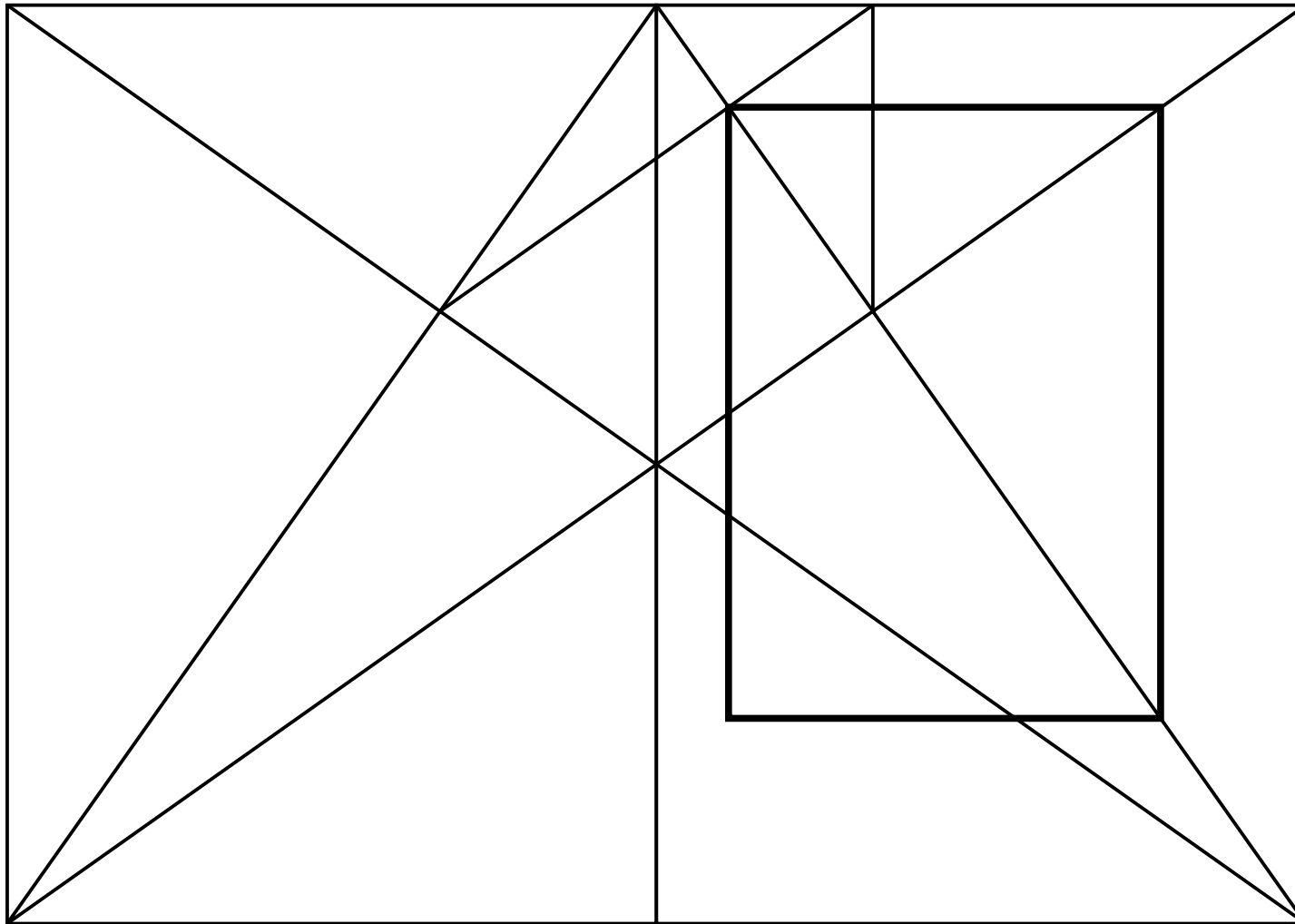
ve středu **19. července**
od 16 hodin v posluchárně E9

Vzhled stránky

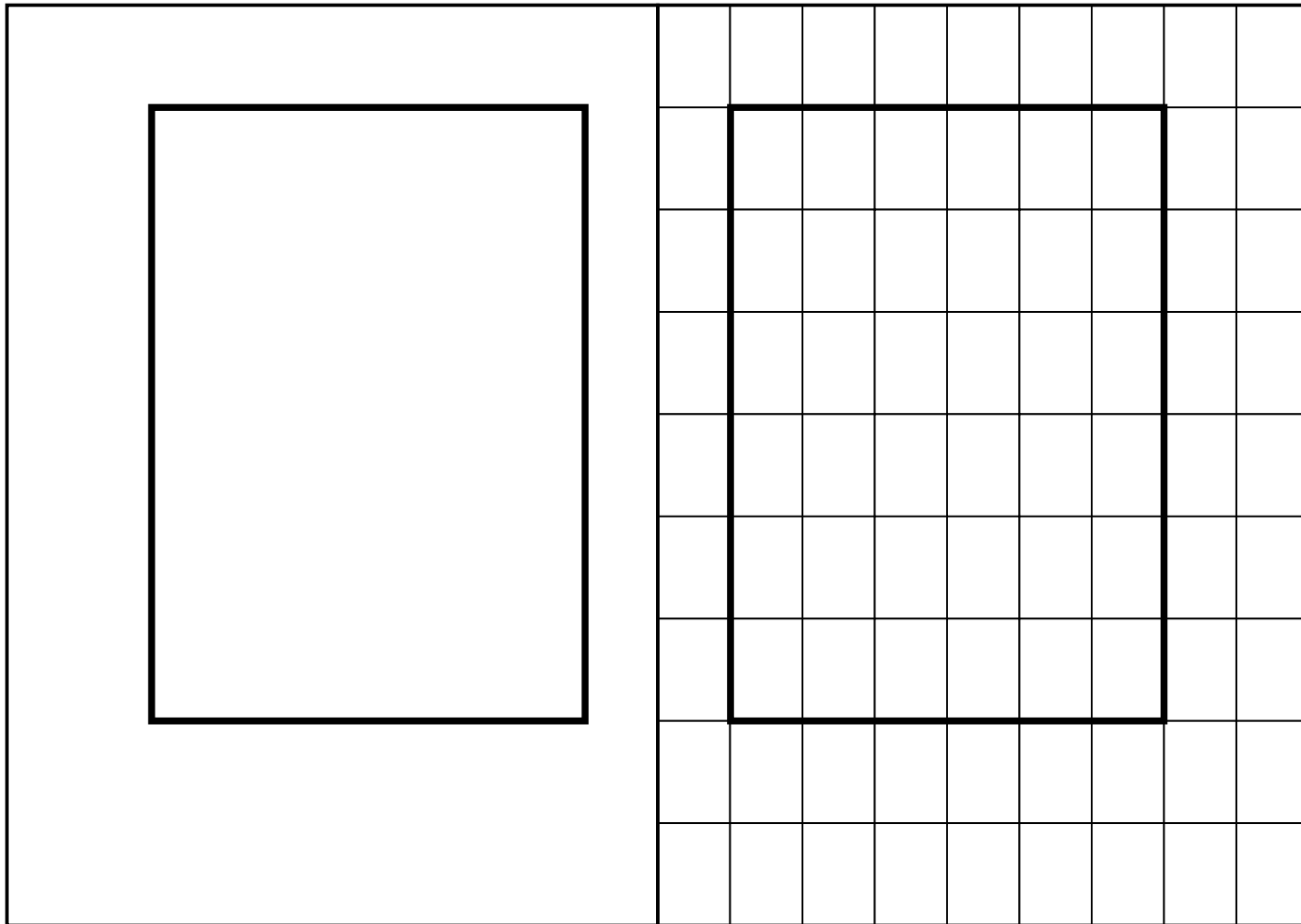
- **zrcadlo** – část stránky pokrytá sazbou
- odvozeno od formátu papíru, nejčastěji
  - A4: 210 × 297 mm
  - A5: 148 × 210 mm
  - B5: 176 × 250 mm
- často vychází ze zlatého řezu
  - oficiálně $AB : BC = AC : AB$
  - poměr 1,618...

Zrcadlo – klasicky

Zrcadlo – devítiny

Zrcadlo pragmaticky

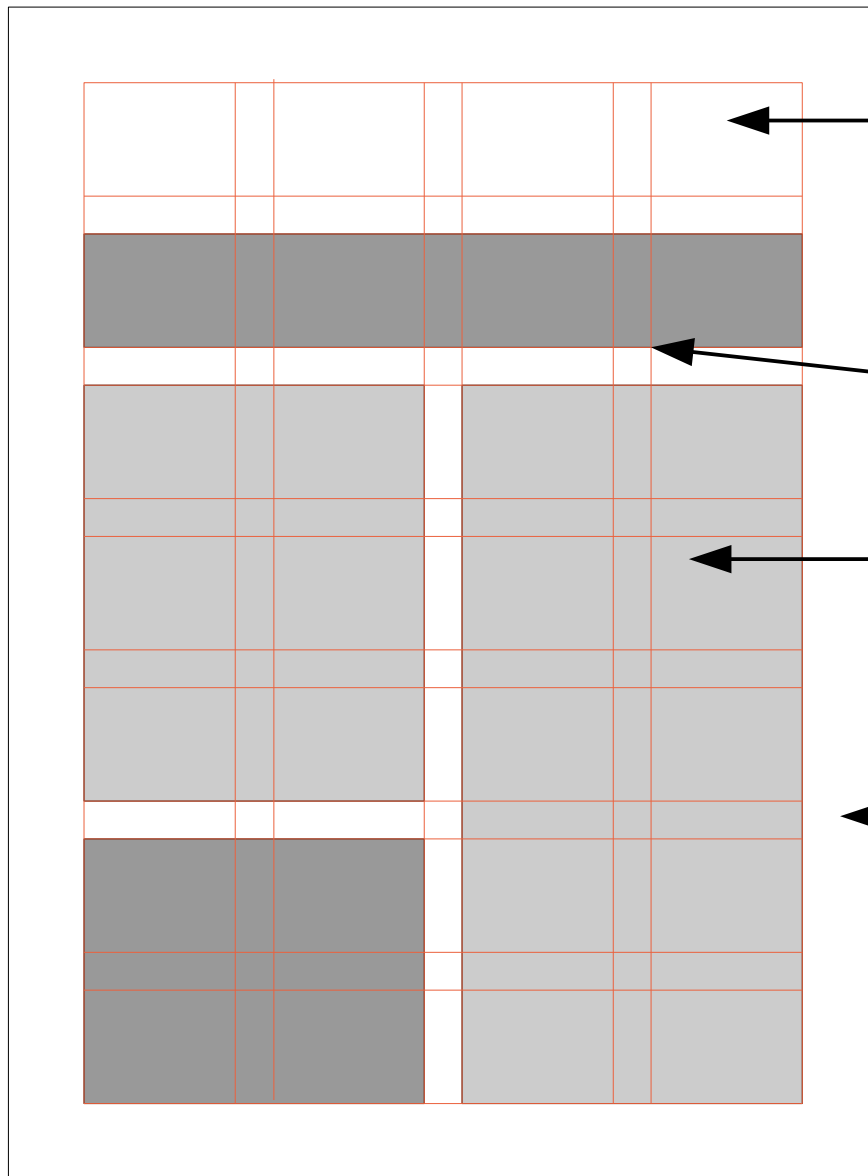
- Jan Tschichold – doporučení pro vzájemný poměr okrajů pravé stránky:
  - vlevo 1
  - nahoře 1
  - vpravo 2
  - dole 3

Typografická mřížka (grid)

- dvourozměrné rozdělení stránky pomocnými liniemi (vodítky)
- bloky textu, obrázky a další prvky sazby vyplňují vždy skupinu sousedních polí
- stejná mřížka v celé publikaci podporuje konzistenci (i když jsou v ní na různých stranách jednotlivé prvky rozmístěny různě)
- typografické programy podporují práci s mřížkou

Typografická mřížka

← **modul** (základní jednotka pro členění prostoru)

← vodítka

← **prostorová zóna** (skupina sousedních modulů tvořících jedno pole)

← okraj

